

# **Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı Öğrencilerinin Kitap Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma: Trakya Bölgesi'nde Yer Alan MYO'ları Örneği**

**Ahmet ALTAY**  
Kırklareli Üniversitesi  
Pınarhisar M.Y.O.  
ahmet.altay@kirkklareli.edu.tr

**Gülay ÇAKIR**  
Kırklareli Üniversitesi  
Pınarhisar M.Y.O.  
gulay.cakir@kirkklareli.edu.tr

**Ali ÇAKIR**  
Kırklareli Üniversitesi  
Pınarhisar M.Y.O.  
alicakir@kirkklareli.edu.tr

## **Özet**

Bu çalışma, Trakya Bölgesi'ndeki Meslek Yüksekokulları'nda öğrenim gören Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarına ilişkin özelliklerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde okuma alışkanlığı ile kütüphane kullanma alışkanlığı kavramsal olarak incelenmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde ise araştırma kapsamında yer alan Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO ve Keşan MYO, Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar MYO ile Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO, Şarköy MYO, Marmara Ereğlisi MYO ve Malkara MYO' unda öğrenim gören toplam 367 Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı öğrencisine anket ve tutum ölçeği uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarının çok düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarının yetersiz olmasının başlıca sebepleri olarak da, öğrenim gördükleri kurumda kütüphane bulunmaması, üniversite kütüphanesinin uzak olması ve öğretim elemanlarının ve derslerin öğrencileri kütüphane kullanımına yönlendirmemeleri olarak belirlenmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Okuma Alışkanlığı, Kütüphane Kullanımı, Turizm ve Otel İşletmeciliği

## **READING AND LIBRARY HABIT OF THE STUDENTS IN THE TOURISM AND HOTEL PROGRAM: A STUDY ON THE VOCATIONAL SCHOOLS IN TRAKYA REGION**

### **Abstract**

This study aims to put forth the aspects related to the reading and library habit of the students in the tourism and hotel program in the vocational schools of Trakya Region.

In the first part of the study, reading and library habit is conceptually analyzed. In the second part of the study, a survey and an approach scale is applied to 367 students of tourism and hotel program in the vocational schools that are: Trakya University Social Science Vocational School (VS) and Keşan VS, Kırklareli University Pınarhisar VS, Namık Kemal Social Science VS, Şarköy VS, Marmara Ereğlisi VS and Malkara VS. As a result of the study it has been realized that the reading and library habit degree of the students is very low. The reasons are as follows: there aren't enough libraries in the schools, the physical distance between the library and university and teaching staff doesn't direct the students to the libraries for researches.

**Key Words:** Reading habits, Library use, Tourism and Hotel Management

## 1. Giriş

Bilgi güçtür ve okuma alışkanlığına bağlı olarak artar. Okuma alışkanlığı; tüm sınırlamalardan bağımsız bir şekilde erken yaşlardan itibaren, evden, okuldan ve halk kütüphanelerinden başlar. Okumak, günümüzün hızla değişen toplumsal yapısında, bireyleri modern teknolojinin kullanımı konusunda güçlendiren en önemli alışkanlıklardan birisidir.(Kanade ve Chudamani, 2006). Okumak aynı zamanda dil ve kişiliği sistematik olarak geliştiren en etkili araçlardan da birisidir(Richardson ve Eccles, 2007). ve yaşam boyu öğrenmenin gerçekleştirilmesi için gerekli olan bir edimdir (Kuş ve Türkyılmaz, 2010). “Okuma” kavramının bireyin yaşam bilgisini arttırması, “okuma alışkanlığının ise, bu artışın süreklilik kazanması anlamına geldiği söylemek mümkündür (Yılmaz,1989). Bir başka ifade ile okuma alışkanlığı, bireyin bir gereksinim ve zevk kaynağı olarak algılaması sonucu okuma eylemini yaşam boyu, sürekli, düzenli ve eleştirel bir biçimde gerçekleştirmesidir (Yılmaz, 1993). Kütüphane kullanma alışkanlığı ise; bireyin, entelektüel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, kütüphaneyi sürekli ve düzenli bir biçimde kullanması (Erdamar ve Demirel, 2009) şeklinde tanımlanabilir. Bu alışkanlıkların bireyde, zekâ gelişimi, eğitimde başarı, dil ve iletişim becerisi, etkin ve sosyal bir kişilik oluşturma, eleştirel düşünme yeteneği geliştirme alanlarında yaşamsal katkıları olduğu, bireye yaptığı bu katkılar sonucu toplumsal/kültürel gelişmeye yardım ettiği ifade edilebilir. (Shumow, Schmidt ve Kackar, 2008). Okuma eyleminin genelde, genel kültür düzeyini yükseltme, mesleki bilgileri güncel tutma, merak edilen konularda bilgi sahibi olma ve zevk amaçlarıyla gerçekleştirildiği söylenebilir (Yılmaz, 2002).

Okuma alışkanlığının kazanılmasında en etkili yollardan birisi de kütüphanelere ve kaynaklara kolay erişimin sağlanmasıdır. İnsanların gereksinim duydukları bilgiye kolayca ulaşmaları onların okuma alışkanlığı kazanmalarında önemli rol oynayacaktır. Bu durumda kütüphane kullanımı azaldıkça, okuma alışkanlığı düzeyi de düşmektedir (Yılmaz ve diğerleri, 2009). Kütüphane kullanma alışkanlığının okuma alışkanlığından bağımsız ele alınamayacağı, aralarında karşılıklı ve doğru orantılı bir ilişki olduğu bir gerçektir (Yılmaz, 2000).

Öğretmen eğitimcileri, öğretmenler ve okuma konusunda araştırma yapanlar; öğrencilerin gerek serbest zamanlarında gönüllü olarak, gerekse okulla ve derslerle ilgili olarak akademik amaçla okuma yapmalarının; söz konusu öğrencilerin okuma performanslarının gelişmesinde ve genel olarak akademik başarılarının artmasında hayli etkili olduğu konusunda hem fikirdirler. Dolayısıyla; her düzeydeki öğrencilerden-ergenlik çağındakiler ve yetişkinler de dahil olmak üzere- her iki okuma türüne de iştirak etmeleri beklenmektedir ve öğrenciler bu amaçla teşvik edilmektedirler (Mokhtari, Reichard ve Gardner, 2009).

Bu çalışmada Trakya Bölgesi’ndeki üç üniversitede yer alan yedi Meslek Yüksekokulu’nda öğrenim görmekte olan Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarına ilişkin özellikleri incelenmiştir. Turizm ve Otel İşletmeciliği Programları Türkiye ve dünya turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu; alanında gerekli olan tüm teorik ve pratik bilgiye sahip, sektöründeki gelişmeleri yakından takip eden kalifiye insan gücünü yetiştirmeyi hedeflemektedirler. Bu bölümlerde öğrenim gören öğrenciler gelecekte turizm işletmelerinin önemli bir işgücü unsuru olarak çalışma hayatlarına atılacaklardır. Bu bağlamda Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı öğrencilerinin sahip olacağı okuma alışkanlığı onların mesleki ve kariyer gelişmelerine de önemli katkı sağlayacaktır. Zira eğitim bir süreçtir ve yaşam boyu sürdürülmesi gerekmektedir. Öğrencilerin mesleki ya da entelektüel olarak kendilerini geliştirmeleri gelecekteki kariyerleri açısından son derece önemlidir. Bu sebeple Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarına sahip olup olmamaları araştırılması gereken önemli bir konudur.

## 2. Literatür Bilgisi

Okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarına yönelik olarak yapılan literatür taramasında ülkemizde bu konuya yönelik pek çok çalışmanın yapıldığı saptanmıştır. Tülin Sağlamtunç’un “Türkiye’de Üniversite Kütüphanecilik Bölümlerinin 4. Sınıf Öğrencilerinin Özgür (Boş) Zaman Ders Dışı Okuma Alışkanlıkları Üzerine bir araştırma” (1990) isimli makalesi bu alanda yapılmış kapsamlı çalışmalardan birisidir. Okuma ve kütüphane kullanımına yönelik pek çok çalışmanın sahibi olan Bülent

Yılmaz'ın "Okuma Sosyolojisi: Ankara'da Oturanların Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma" (1995), "Çok Kültürlü Toplumlarda Etnik Azınlık Çocuklarının Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları" (2000), "Ankara'daki İlköğretim Öğretmenlerinin Okuma ve Halk Kütüphanesi Kullanma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma" (2002) isimli çalışmaları da bu alandaki önemli referans kaynaklarıdır. Yine Bülent Yılmaz'ın Ayşe Gül Aksaçoğlu'yla birlikte hazırladıkları "Öğrencilerin Televizyon İzlemeleri ve Bilgisayar Kullanmalarının Okuma Alışkanlıkları üzerine Etkisi"(2007), Sinem Arıcan'la birlikte hazırladıkları "100 temel Eser Uygulamasının Öğrencilerin Okuma Alışkanlıklarına Etkisi ve Bu Uygulamada Kütüphanelerin Rolü Konusunda Öğretmen Görüşleri"(2010) ve Eda Köse ve Şelale Korkut'la birlikte hazırladıkları "Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma" isimli makaleleri Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlığı ile ilgili önemli kaynaklardır. Hüseyin Odabaş, Z. Yonca Odabaş ve Coşkun Polat'ın birlikte hazırladıkları "Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı: Ankara Üniversitesi Örneği" isimli çalışmaları ve Zafer Kuş ile Mustafa Türkyılmaz'ın "Sosyal Bilgiler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuma Durumları: İlgi, Alışkanlık ve Okuma Stratejilerini Kullanım Düzeyleri" isimli çalışmaları da bu alanda yapılan önemli çalışmalar arasında yer almaktadır.

Yukarıda sayılan çalışmaların araştırma alanı olarak seçtikleri örneklem, öğretmen, ilköğretim öğrencileri, lisans öğrencileri, şehir sakinleri gibi birbirinden farklı sosyal gruplardan oluşmaktadır. Tüm çalışmaların sonucunda ulaşılan ortak bir nokta vardır ki; o da seçilen sosyal grupların okuma alışkanlıklarının ve/veya kütüphane kullanım alışkanlıklarının yetersiz olmasıdır. Çalışmamızda diğer çalışmalardan farklı olarak meslek yüksekokullarında öğrenim gören Turizm ve Otelcilik İşletmeciliği Programı öğrencileri örneklem olarak seçilmiştir.

### 3. Araştırma Metodolojisi

#### 3.1. Araştırmanın Amacı

Bu anket çalışmasıyla; Trakya Bölgesi'ndeki meslek yüksekokullarında okuyan Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları düzeyinin ölçülmesi amaçlanmıştır.

#### 3.2. Araştırmanın Kapsamı

Anket çalışması, Türkiye Yükseköğretim sisteminde bünyesinde Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı yer alan Trakya Bölgesi'ndeki 3 üniversitede, 7 meslek yüksekokulunda gerçekleştirilmiştir. Bu üniversiteler ve meslek yüksekokulları şunlardır:

**Tablo 1: Anket Yapılan Üniversiteler ve Meslek Yüksekokulları**

Üniversiteler	Meslek Yüksekokulları
Trakya Üniversitesi (Edirne)	Sosyal Bilimler MYO
	Keşan MYO
Kırklareli Üniversitesi (Kırklareli)	Pınarhisar MYO
Namık Kemal Üniversitesi (Tekirdağ)	Sosyal Bilimler MYO
	Şarköy MYO
	Marmara Ereğlisi MYO
	Malkara MYO

#### 3.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada anket yöntemi uygulanmış ve araştırma kapsamı içerisinde yer alan 7 meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin içinden toplam 367 öğrenciden veri elde edilmiştir.

##### 3.3.1. Örneklem Seçimi

Anket çalışmasındaki ana unsur Trakya Bölgesinde Turizm ve Otel İşletmeciliği eğitimi veren bütün meslek yüksekokullarıdır. Bu okulların sayısı 7'dir ve tamamı denek olarak seçilerek ankete dahil edilmiştir.

##### 3.3.2. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmayla ilgili veri toplama yöntemi olarak anket metodu uygulanmıştır. Verileri toplamak amacıyla 17 sorudan oluşan anket çalışma kapsamında yer alan meslek yüksekokullarında uygulanmıştır.

##### 3.3.3. Anketlerin Hazırlanması

Anket soruları hazırlanırken daha önce bu konuda yapılan çalışmalar referans alınmıştır. Ancak daha önce yapılan anket çalışmalarında hedef kitle olarak Meslek Yüksekokulları'nda öğrenim gören Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı öğrencileri olmadığı için bazı anket soruları hedef kitlenin özellikleri ve şartlarına göre yeniden düzenlenmiştir. Konuyla ilgili kişilerin görüşleri ve önerileri de anket soruları oluşturulurken dikkate alınmıştır.

### 3.3.4. Anket Sayısı

Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar MYO' unda 43, Trakya Üniversitesi Keşan MYO' unda 58, Namık Kemal Üniversitesi Marmara Ereğlisi MYO' unda 74, Namık Kemal Üniversitesi Malkara MYO' unda 35, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO' unda 68, Namık Kemal Üniversitesi Şarköy MYO' unda 40, Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO' unda 49 olmak üzere toplam 367 anket uygulanmıştır.

### 3.3.5. Verilerin Analizi

Anket yöntemi ile elde edilen veriler "Spss Statistics 17.00" programı ile tasnif ve analiz edilmiştir. Veriler tablolar halinde sayı ve yüzde olarak sunulmuştur.

## 4. Araştırmanın Bulguları

### 4.1. Ankete Katılanların Demografik Özellikleri

**Tablo 2: Araştırma Kapsamındaki Öğrencilere İlişkin Demografik Bulgular**

Demografik Değişkenler	Kategori	N (Kişi sayısı)	%
Cinsiyet	Bay	195	53,1
	Bayan	172	46,9
Okuduğu Üniversite	Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar MYO	43	11,7
	Namık Kemal Üniversitesi Marmara Ereğlisi MYO	74	20,2
	Namık Kemal Üniversitesi Malkara MYO	35	9,5
	Namık Kemal Üniversitesi Şarköy MYO	40	10,9
	Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO	49	13,4
	Trakya Üniversitesi Keşan MYO	58	15,8
	Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO	68	18,5
Sınıf	1. Sınıf	246	67
	2. Sınıf	121	33
Ailenin Aylık Geliri	1-500 TL arası	72	19,6
	501-1000 TL arası	110	30
	1001- 1500 TL arası	94	25,6
	1501-2000 TL arası	51	13,9
	2001-2500 TL arası	19	5,2
	2500 ve üzeri	21	5,7
Annenin Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	29	7,9
	İlkokul	154	42
	Ortaokul	97	26,4
	Lise	64	17,4
	Üniversite	23	6,3
Babanın Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	9	2,5
	İlkokul	130	35,4
	Ortaokul	87	23,7
	Lise	98	26,7
	Üniversite	43	11,7

A

Ankete katılan öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 2’de verilmektedir. Öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından dağılımı incelendiğinde; araştırmaya katılan 367 öğrencinin 195’ini bay, 172’sinin ise bayan öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Öğrencilerin % 11,7’si Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar MYO’nda, % 20,2’si Namık Kemal Üniversitesi Marmara Ereğlisi MYO’unda, % 9,5’i N.K.Ü. Malkara MYO’nda, %10,9’u N.K.Ü. Şarköy MYO’nda, % 13,4’ü N.K.Ü. Sosyal Bilimler MYO’nda, % 15,8’i Trakya Üniversitesi Keşan MYO’nda ve % 18,5’i ise T.Ü. Sosyal Bilimler MYO’nda öğrenim görmektedirler. Ankete katılanların % 67’si 1. sınıf Öğrencisi, % 33’ü ise 2. sınıf öğrencisidir. Aile gelirleri açısından bakıldığında % 19,6’sı 1-500 TL gelir aralığında, % 30’u 501-1000 TL gelir aralığında, % 25,6’sı 1001-1500 TL gelir aralığında, % 13,9’u 1501-2000 TL gelir aralığında, % 5,2’si 2001-2500 TL gelir aralığında ve % 5,7’si ise 2500 ve üzeri gelir aralığında bir toplam aylık gelire sahiptirler. Öğrencilerin % 7,9’unun anneleri okuryazar değilken; % 42’sinin annesi ilkökul mezunu, % 26,4’ünün annesi ortaokul mezunu, % 17,4’ünün annesi lise mezunu ve % 6,3’ünün annesi üniversite mezunudur. Öğrencilerin babalarının eğitim düzeyleri incelendiğinde % 2,5’inin babasının okuryazar olmadığı, % 35,4’ünün babasının ilkökul mezunu olduğu, % 23,7’sinin babasının ortaokul mezunu olduğu, % 26,7’sinin lise mezunu olduğu ve % 11,7’sinin üniversite mezunu olduğu tespit edilmiştir.

#### 4.2. Okuma Alışkanlığı

**Tablo 3: Son Bir Yılda Okunan Kitap Sayısı**

	N (Kişi sayısı)	Yüzde (%)
Okumadım	70	19,1
1-5 kitap	176	48
6-10 kitap	67	18,3
11 ve üzeri kitap	54	14,7
Toplam	367	100

Ankete katılanları %19.1’i son bir yılda hiç kitap okumadığını ifade etmiştir. En yüksek oran olan %48’lik grup ise 1 ile 5 arasında kitap okuduğunu ifade etmiştir.

**Tablo 4: Günlük Ortalama Kitap Okuma Süresi**

	N (Kişi sayısı)	Yüzde (%)
Okumuyorum	131	35,7
0-30 dk	84	22,9
31-60 dk	106	28,9
61-120 dk	35	9,5
121 dk ve üzeri	11	3
Toplam	367	100

%35.7’lik kesimi oluşturan öğrenciler günlük kitap okumaya zaman ayırmadığını ifade etmiştir. Kitap okumaya en çok harcanan zaman ise %28.9 ile 31 dk- 60 dk arası zaman dilimidir. En az harcanan zaman dilimi ise %3 ile 121 dk ve üstüdür.

**Tablo 5: En Çok Okunan Kitap Türleri**

	N (Kişi sayısı)	Yüzde (%)
Roman	228	62,1
Tarih	40	10,9

Şiir	16	4,4
Bilim Kurgu	23	6,3
Güncel	7	1,9
Fantastik	7	1,9
Din	16	4,4
Mesleki	5	1,4
Felsefe	11	3
Politika-Siyaset	14	3,8
Toplam	367	100

En çok okunan kitap türü %62.1 gibi büyük bir oranla romandır. Mesleki kitaplar %1.4 gibi küçük bir orandadır. Bu tabloya göre öğrencilerin derslerinin dışında kendilerini mesleki alanlarında geliştirmek için yeteri kadar mesleki kitap okumadıkları anlaşılmaktadır.

**Tablo 6: Gazete Okuma Sıklığı**

	N (Kişi sayısı)	Yüzde (%)
Her gün	153	41,7
Haftasonları	83	22,6
Haftada Bir	34	9,3
Nadiren	84	22,9
Okumuyorum	13	3,5

Öğrencilerin %41,7'si her gün gazete okumaktadır. Haftasonu gazete okuyanlar ise %22,6'dır. Bu tabloya göre hafta sonu gazete okuyanların gazete okuma amacının hoşça vakit geçirmek olduğunu söyleyebiliriz. Haftada bir kez gazete okuyanların oranı %9,3, nadiren gazete okuyanların oranı %22,9, hiç gazete okumayanların oranı ise %3,5'tir.

**Tablo 7: Bir Dergiye Abone Olan ya da Düzenli Dergi Takip Edenler**

	N (Kişi sayısı)	Yüzde (%)
Evet	73	19,9
Hayır	294	80,1

Düzenli dergi takip eden ve aboneliği olan öğrencilerin oranı %19,9'dur. Gazete okumadaki yüksek orana göre dergi okumada ve takip etmede düşük bir oran ortaya çıkmaktadır. Bu durum bize öğrencilerin %80,1 gibi büyük kısmının hobilerinin, özel ilgi alanlarının olmadığını göstermektedir.

**Tablo 8: Kitap Okumaya Engel Olan En Önemli Sebep**

	N (Kişi sayısı)	Yüzde (%)
Ekonomik Sebepler	73	19,9
Kültürel Sebepler	12	3,3
Eğitimsel Sebepler	43	11,7
Sınavlara Hazırlık	97	26,4
Çalışma Yoğunluğu	33	9
Gezi-Eğlence	33	9
Televizyon-Sinema-Müzik	30	8,2

Bilgisayar-İnternet	46	12,5
---------------------	----	------

Öğrenciler kitap okumalarına en büyük engel olarak %26,4 ile sınavlara hazırlığı göstermektedirler. Bunu sırasıyla %19,9 ile ekonomik sebepler, %12,5 ile bilgisayar-internet, %11,7 ile eğitimsel sebepler, %9 ile çalışma yoğunluğu, %9 ile gezi eğlence, %8,2 ile televizyon-sinema-müzik ve %3,3 ile kültürel sebepler izlemektedir.

### 4.3. Kütüphane Kullanımı

**Tablo 9: Kütüphaneye Gidilen Aralıklar**

	N (Kişi sayısı)	Yüzde (%)
Hiç gitmiyorum	155	42,2
Hergün	10	2,7
Haftada bir	44	12
Ayda Bir	69	18,8
Yılda bir	89	24,3

Öğrencilerin %42,2'si kütüphaneye hiç gitmemektedir. %24,3'ü ise yılda bir kez gitmektedir. Bu tablodan da anlaşılacağı üzere öğrencilerin kütüphane kullanım oranı çok düşük seviyelerdedir.

**Tablo 10: Kütüphaneye Üyelik Durumu**

	N (Kişi sayısı)	Yüzde (%)
Herhangi bir kütüphaneye üyeliğim bulunmamaktadır.	318	86,6
Halk kütüphanesine üyeyim.	30	8,2
Üniversite kütüphanesine üyeyim.	13	3,5
Her ikisine de üyeyim.	6	1,6

Öğrencilerin % 86,6'sı herhangi bir kütüphaneye üye değildir. Halk kütüphanesine üyelik oranı %8,2, üniversite kütüphanesine üyelik oran ise %3,5'dir. Üniversite kütüphanelerinin ilçelerde yer almaması nedeni ile halk kütüphanelerine olan üyelik oranının üniversite kütüphanesine üyelik oranına göre daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

**Tablo 11: Kütüphaneye Üyeliği Olup da Bir Yıl İçinde Ortalama Alınan Ödünç Kitap Sayısı**

	N (Kişi sayısı)	Yüzde (%)
1-5 kitap	22	44.90
6-10 kitap	8	16.33
11-15 kitap	7	14.28
16 ve üzeri kitap	12	24.49

Kütüphaneye üye olan öğrencilerin %44,90'ı yılda 1-5 arası, %24,49'u 16 ve üzeri, %16,33'ü 6-10 arası, %14,28'i ise 11-15 arası kitap okumaktadır. Bu tabloya göre kütüphaneye üye olup da kitap okumayan öğrenci bulunmamaktadır.

**Tablo 12: Kütüphane Kullanmama ya da Kullanamama Sebebi**

	N (Kişi sayısı)	Yüzde (%)
Gereksinim duymuyorum	71	19,3
Kütüphane çok uzak	45	12,3
Zaman bulamıyorum	86	23,4

Aradığımı internetten buluyorum	165	45
---------------------------------	-----	----

Öğrencilerin %45'i aradığını internetten bulduğu için kütüphane kullanmadığını ifade etmiştir. Bunu sırasıyla; %23,4 ile zaman bulamama, %19,3 ile gereksinim duymama, %12,3 ile kütüphanenin uzak olması sebepleri izlemektedir. Bu veriler ışığında günümüzde bilgiye ulaşmada kütüphanelerin yerini internetin aldığını söyleyebiliriz. Diğer taraftan bu yer değişiminde internetteki bilgi kirliliğinin öğrenciler tarafından ayırt edilmekte zorlanıldığını da belirtmek gerekiyor. Öğrencilerin kütüphaneye gitmeyi bir gereklilik olarak görmediğini, boş zaman aktivitesi olarak gördüğünü en çok işaretlenen ikinci neden olan zaman bulamıyorum cevabından çıkarabiliriz.

**Tablo 13: Kütüphane Kullanımıyla İlgili Yargılar**

	Tamamen Katılıyorum	%	Kısmen Katılıyorum	%	Kararsızım	%	Kısmen Katılmıyorum	%	Tamamen Katılmıyorum	%
Kütüphaneye gitmekten zevk duyuyorum.	60	16,3	102	27,8	79	21,5	54	14,7	72	19,6
Ödevlerimi hazırlamam için kütüphaneye gitmeme gerek yok, aradığımı internette bulabiliyorum.	202	55	105	28,6	17	4,6	22	6	21	5,7
Okuldaki eğitim sistemi ve dersler beni kütüphane kullanımına ve araştırma yapmaya yönlendiriyor.	36	9,8	95	25,9	61	16,6	55	15	120	32,7
Derslerimize giren öğretim elemanları beni kütüphane kullanımına ve araştırma yapmaya yönlendiriyor	45	12,3	82	22,3	55	15	71	19,3	114	31,1
Okulumun içinde bir kütüphane olsa kütüphaneden daha çok yararlanırım	98	26,7	83	22,6	71	19,3	41	11,2	74	20,2

Ankete katılan öğrencilerin %44,1'i "Kütüphaneye gitmekten zevk duyuyorum" yargısına katıldığını ifade etmişlerdir. Bu sonuca bakıldığında ankete katılan öğrencilerin yarısına yakın bir kısmının kütüphaneye gitmekten zevk duydukları ortaya çıkmaktadır. "Ödevlerimi hazırlamam için kütüphaneye gitmeme gerek yok, aradığımı internette bulabiliyorum" yargısına bakıldığında öğrencilerin %83,6'sı bu yargıya katıldıklarını söylemişlerdir. "Okuldaki eğitim sistemi ve dersler beni kütüphane kullanımına ve araştırma yapmaya yönlendiriyor" yargısına verilen cevaplara bakıldığında %35,7 oranıyla bu yargıya katıldıklarını, %47,7 oranıyla ise bu yargıya katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu sonuç gösteriyor ki, öğrenciler içinde buldukları eğitim sistemi ile derslerin onları kütüphaneye yönlendirmediği görüldü. "Derslerimize giren öğretim elemanları beni kütüphane kullanımına ve araştırma yapmaya yönlendiriyor" yargısının sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin % 50,4'ü bu yargıya katılmadığını, % 34,6'sı ise bu yargıya katıldığını ifade etmişlerdir. Bu da gösteriyor ki, öğrenciler öğretim elemanlarının onları kütüphane kullanımına ve araştırma yapmaya yönlendirmediğini düşünmektedirler. "Okulumun içinde bir kütüphane olsa kütüphaneden daha çok yararlanırım" yargısına verilen cevaplara bakıldığında %49,3'ü okulunda kütüphane olması durumunda daha çok yararlanacağını, % 32,4'ü ise bu yargıya katılmadığını ifade etmiştir.



## 5. Sonuç ve Öneriler

Trakya Bölgesi'ndeki Meslek Yüksekokulları'nda öğrenim gören Turizm ve Otelcilik Programı öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığı düzeyini tespit etmek için yapılan bu çalışmada elde edilen veriler temelinde ulaşılan sonuçları şöyle sıralayabiliriz:

- Bu verilere göre Turizm ve Otelcilik Programı öğrencilerinin büyük bir kısmının yeterince okumadığını söylemek mümkündür. Hatta öğrencilerin ciddi bir okuma alışkanlığı sorunu bulunduğu söylenebilir.
- Öğrencilerin büyük bir kısmının roman, şiir gibi edebi türdeki kitapları (%66,5) okudukları gözlenmektedir. Alanlarıyla ilgili mesleki yayınlara ise ilgileri yok denecek kadar (%1,4) azdır. Öğrenciler kitap okurlarken alanlarıyla ilgili mesleki kitapları tercih etmemektedirler.
- Ankete katılan öğrencilerin neredeyse yarıya yakını (%41,7) düzenli olarak gazete okumaktadır. Düzenli gazete okuyan öğrencilerin aynı ilgiyi dergilere göstermedikleri gözlenmektedir. Zira öğrencilerin %80,1'i düzenli olarak dergi takip etmemektedir.
- Öğrenciler kitap okumalarına en büyük engel olarak %38,1 ile eğitimlerini ve sınavlarını görmekteyiz. Bunu sırasıyla %19,9 ile ekonomik sebepler izlemektedirler. Ancak demografik analizlerde ekonomik sebeplerin okuma alışkanlığıyla çok da bağlantılı olmadığı sonucu çıkmaktadır.
- Öğrencilerin %42,2'si kütüphaneye hiç gitmemektedir. %24,3'ü ise yılda bir kez gitmektedir. Öğrencilerin kütüphane kullanma alışkanlıkları yok denecek kadar azdır. Başka bir deyişle öğrencilerin büyük bir kısmı kütüphane kullanmamaktadırlar. Okuma alışkanlığı ile karşılaştırıldığında öğrencilerin kütüphane kullanma alışkanlığının daha düşük düzeyde olduğu gözlenmektedir. Bu durum öğrencilerin kütüphane üyeliklerine de yansımaktadır. Bu verilerden öğrencilerin üniversite kütüphanelerini çok az kullandıkları sonucuna ulaşmak mümkündür. Öğrencilerin Üniversite kütüphanelerini çok az kullanmalarının en önemli sebebi ise; Meslek Yüksekokullarının genellikle ilçelerde bulunması ve genellikle Merkez yerleşkede bulunan Üniversite Kütüphanelerine çok uzak olmalarıdır. Nitekim üniversite kütüphanesine üye olan %3,5'lik kesimin büyük bir çoğunluğu merkez yerleşkede yer alan Meslek Yüksekokullarda ya da merkez yerleşkeye yakın şehir merkezinde yer alan Meslek Yüksekokullarda öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır.
- Eğitim-öğretim sistemi öğrencileri kütüphane kullanmaya yeterince yönlentmemektedir. Öğrenciler gereksinim duymadıkları için kütüphaneyi kullanmamaktadırlar. Araştırmada elde edilen sonuçlar çerçevesinde şu öneriler geliştirilmiştir.
- Meslek Yüksekokullarının Turizm ve Otel İşletmeciliği Programlarında öğrenim gören öğrencilerin okuma sıklıklarının artırılması için bu okullarda en azından öğrencilerin alanlarıyla ilgili başvuru kaynaklarından oluşan mesleki kitaplıklar oluşturulabilir. Özellikle ilçelerde bulunan Meslek Yüksekokullarının bünyesinde oluşturulacak bu kitaplıklar öğretimin sağlıklı yürütülmesi açısından ve öğrencilerin mesleki gelişimleri oldukça önem taşımaktadır.
- Meslek Yüksekokullarının ders müfredatında öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarını geliştirecek seçmeli dersler eklenebilir (Örneğin "Bilgi okuryazarlığı" dersi gibi).
- Öğretim Planlarında yer alan derslerde, öğretim elemanları öğrencileri okumaya ve kütüphaneye yönlendirici ödevler ve araştırma konuları verilebilirler.
- Meslek Yüksekokulları Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı ve İl, İlçe Halk Kütüphaneleri ile ortak gerçekleştirecekleri etkinlik ve kütüphane kullanma oryantasyon programlarıyla öğrencilerin bu kütüphanelere olan ilgilerini ve kullanım oranlarını arttırabilirler.

Yukarıda sıralanan öneriler perspektifinde gerçekleştirilecek düzenlemelerle Turizm ve Otelcilik Programı özelinde Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarının artırılmasında önemli bir yol kat edilecektir. Bu konuda ana sorumluluğun yüksekokul müdürlüklerine ve ilgili programlarda görev yapan öğretim elemanlarına düştüğü ise açıktır.

## REFERANSLAR

- Aksaçlıoğlu, A. G. ve Yılmaz B. (2007). Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve Bilgisayar Kullanmalarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Etkisi. *Türk Kütüphaneciliđi Dergisi*, 21, 3-28.
- Arıcan, S. ve Yılmaz B. (2010). 100 Temel Eser Uygulamasının Öğrencilerin Okuma Alışkanlıklarına Etkisi ve Bu Uygulamada Kütüphanelerin Rolü Konusunda Öğretmen Görüşleri. *Türk Kütüphaneciliđi Dergisi*, 24, 495-518.
- Dođanay, H. (2001). Halk Kütüphanelerinin Okuma Alışkanlığındaki Rolü ve Önemi. *Türk Kütüphaneciliđi Dergisi*, 15, 40-44.
- Erdamar, G.K.; ve Demirel, H. (2009). The library use of habits of student teachers. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1; pp. 2233-2240.
- Kanade, Y.G.; ve Chudamani, K.S. (2006). A discourse on promotion of reading habits in India. *The International Information & Library Review*, 38; pp. 102-109.
- Kuş, Z.ve Türkyılmaz M. (2010). Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Okuma Durumları: İlgi, Alışkanlık ve Okuma Stratejilerinin Kullanım Düzeyleri” *Türk Kütüphaneciliđi Dergisi*, 24, 11-32.
- Mokhtari, K.; Reichard, C. A.; ve Gardner, A. (2009). The impact of Internet and Television use on the reading habits and practices of college students. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 52(7); pp. 609-619.
- Odabaş, H., Odabaş Z. Y. ve Polat C. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı: Ankara Üniversitesi Örneği. *Bilgi Dünyası Dergisi*, 9, 431-465.
- Özdemirci, F. (1990). Niçin Az Okuyoruz Kamuoyu Araştırması Sonuçlandı. *Türk Kütüphaneciliđi Dergisi*, 154-155.
- Özen, F. (2005). Türkiye’de Okuma Alışkanlığı: Okumak Özgürleşmektir. *Kültür Bakanlığı Yayınları*, Ankara.
- Richardson, P.W.; ve Eccles, J.S. (2007). Rewards of reading: Toward the development of possible selves and identities. *International Journal of Educational Research*, 46; pp. 341-356.
- Shumow, L.; Schmidt, J.A.; ve Kackar, H. (2008). Reading in class & out of class: An experience sampling method study. *Middle Grades Research Journal*, 3(3); pp. 97-120).
- Yılmaz, B., Köse E. ve Korkut Ş. (2009). Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma. *Türk Kütüphaneciliđi Dergisi*, 23, 22-51.
- Yılmaz, B. (1989). Okuryazarlık ve Okuma Alışkanlığı Üzerine. *Türk Kütüphaneciliđi Dergisi*, 3, 48-53.
- Yılmaz, B. (1993). Okuma Alışkanlığında Halk Kütüphanelerinin Rolü, Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Yılmaz, B. (1995). Okuma Sosyolojisi: Ankara’da Oturanların Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma. *Türk Kütüphaneciliđi Dergisi*, 9, 325-336.

Yılmaz, B. (2000). Çok Kùltürlü Toplumlarda Etnik Azınlık Çocuklarının Okuma ve Kùtùphane Kullanma Alışkanlıkları. *Türk Kùtùphaneciliđi Dergisi*, 14, 451-465.

Yılmaz, B. (2002). Ankara'daki İlköğretim Öğretmenlerinin Okuma ve Halk Kùtùphanesi Kullanma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma. *Türk Kùtùphaneciliđi Dergisi*, 16, 441-460.